

Quá ít tác phẩm văn học dành cho thiếu

Thời gian qua, có nhiều ý kiến lo ngại về sự thiếu vắng những tác phẩm văn học dành cho thiếu nhi và ngày càng ít nhà văn dành tâm huyết để viết cho các em. Bởi vậy, trên thị trường sách cho thiếu nhi luôn vắng bóng những nhà văn tên tuổi và khó thu hút đối tượng độc giả nhi tìm đến những đầu sách sáng tác cho thiếu nhi... Để giúp bạn đọc hiểu hơn về hoạt động xuất bản sách văn học cho thiếu nhi phóng viên đã có cuộc trao đổi với nhà văn Nguyễn Huy Thắng - Phó Giám đốc NXB Kim Đồng xoay quanh nội dung này.

■ ĐÀI SƠN (thực hiện)

Ông có thể cho biết khái quát về hoạt động xuất bản của NXB Kim Đồng trong thời gian qua?

Những năm gần đây, bình quân mỗi năm NXB Kim Đồng xuất bản trên 1.000 đầu sách gồm nhiều thể loại như: sách văn học, sách khoa học, sách dịch, truyện tranh, sách giáo dục truyền thống... nhằm phục vụ bạn đọc nhi. Để nâng cao chất lượng xuất bản sách cho thiếu nhi, NXB đã tăng cường học hỏi kinh nghiệm của nước ngoài như: cách tổ chức xuất bản các bộ sách đặc trưng của các đối tác nước ngoài; định hướng cho từng đối tượng độc giả; tạo mọi điều kiện cho các đối tượng bạn đọc có cơ hội giao lưu với các tác giả trong và ngoài nước. Với hơn 50 năm xây dựng và phát triển, NXB Kim Đồng đã có nhiều đóng góp tích cực cho nền văn học thiếu nhi nước nhà nói riêng và các mảng sách dành cho thiếu nhi nói chung. Đặc biệt, NXB đã có quan hệ với hơn 50 đối tác quốc tế để giao lưu, học tập kinh nghiệm, mua bán và giao dịch bản quyền nhằm đem đến cho bạn đọc Việt Nam những tác phẩm văn học có

> Nhà văn Nguyễn Huy Thắng

giá trị, được bạn đọc quan tâm với đầy đủ tiêu chí văn - thể - mỹ. Trong đó, NXB đã phối hợp với Đại sứ Quán Đan Mạch tổ chức cuộc vận động sáng tác văn học thiếu nhi "Bước qua hai thế giới" nằm trong khuôn khổ dự án hỗ trợ văn học thiếu nhi Việt Nam - Đan Mạch (2011-2015) đã phát hiện và nuôi dưỡng nhiều tài năng mới đầy triển vọng, tận tâm trong lao động nghệ thuật đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của các em thiếu nhi.

Lâu nay, sáng tác văn học dành cho thiếu

nhi vẫn được xem là mảng "khó nhằn", không xuất hiện những tác phẩm xuất sắc khó thu hút được độc giả nhi?

Theo tôi không hẳn như vậy. Mà ngược lại, sách văn học dành cho thiếu nhi vẫn rất được quan tâm. Số lượng tác giả viết và tác phẩm hàng năm được xuất bản cho thiếu nhi không phải là ít. Nhưng cũng phải thừa nhận một thực tế rằng, trong những năm qua, hoạt động sáng tác văn học cho thiếu nhi còn thiếu tác phẩm xuất sắc giúp bạn đọc nhìn thấy những đại diện ưu tú của nền văn học

nước nhà đạt được tầm như: *Lá cờ thêu sáu chữ vàng* của Nguyễn Huy Tưởng, *Đế mèn phiêu lưu ký* của Tô Hoài, *Đất rừng Phương Nam* của Đoàn Giỏi...

Tuy nhiên, mấy năm gần đây đã xuất hiện tác phẩm gây chán động bạn đọc - đặc biệt là bạn đọc nhí: *Cho tôi xin một vé đi tuổi thơ* của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh đã làm thay đổi nhận thức bạn đọc. Và cho đến nay, bộ sách *Kính vạn hoa* của Nguyễn Nhật Ánh bán được hơn 1 triệu bản. Đây cũng là một trong số ít bộ sách dành cho thiếu nhi có số lượng xuất

bản và phát hành lớn nhất trong lịch sử ngành xuất bản Việt Nam. Thực tiễn cho thấy, tác phẩm *Đế mèn phiêu lưu ký* của Tô Hoài hay hàng loạt các tác phẩm của Nguyễn Nhật Ánh rất hấp dẫn bạn đọc bởi nó đi vào được thế giới tuổi thơ bằng con chữ trong sáng tác và thuần hậu, hay ít ra cũng kể lại kỷ ức tuổi thơ của nhà văn một cách sống động.

Công bằng mà nói, sau hơn 50 năm nền văn học thiếu nhi ra đời, số tác phẩm văn học viết cho thiếu nhi chưa thực sự đặc sắc, không thấy được những tác phẩm

đỉnh. Đây là một vấn đề lớn đòi hỏi sự quan tâm của tất cả mọi người chứ không chỉ riêng đội ngũ nhà văn. Vì vậy, đối với đội ngũ những người sáng tác cần nêu cao tinh thần trách nhiệm của người cầm bút; phải có trải nghiệm và tự đổi mới mình, đồng cảm và hiểu về tâm lý các em hơn nữa để cho ra đời những tác phẩm mang hơi thở của cuộc sống - của thời đại; cách phản ánh phong phú hơn, cách thể hiện sinh động hơn mới thu hút được bạn đọc - nhất là trong thời đại internet và công nghệ số hiện

nay. Một mặt, các NXB cần có những chính sách phù hợp để động viên, khích lệ những người sáng tác và là “bà đỡ” có uy tín và trách nhiệm nhằm kích thích cho các tác phẩm xuất sắc ra đời. Bên cạnh đó, Hội Nhà văn Việt Nam cần phát động các cuộc thi sáng tác văn học cho thiếu nhi hàng năm nhằm phát hiện và bồi dưỡng những tài năng cho nền văn học nước nhà.

Vậy để thu hút được các nhà văn và bạn đọc tìm đến với mình trong bối cảnh hiện nay, NXB Kim Đồng đã có chính sách cụ thể như thế nào, theo ông?

Từ nhiều năm qua, NXB Kim Đồng luôn đặc biệt quan tâm, tạo mọi điều kiện và sự ưu đãi tốt nhất nhằm động viên, khích lệ đội ngũ các nhà văn sáng tác cho thiếu nhi. Và NXB đã thực sự trở thành ngôi nhà chung chấp cánh và nuôi dưỡng những tác phẩm văn học cho thiếu nhi có uy tín và chất lượng. Có những nhà văn đã gắn bó cả cuộc đời cầm bút với NXB Kim Đồng để cho ra mắt bạn đọc những đứa con tinh thần tâm huyết nhất của mình. Đồng thời, hàng năm, NXB còn tổ chức các trại sáng tác thực tế (dự án văn học Việt Nam - Đan Mạch) cho các nhà văn nhằm giúp họ có thêm động lực và hứng thú trong hoạt động sáng tác.

Và để thu hút được bạn đọc quan tâm đến các đầu sách của NXB, chúng tôi đã không ngừng tìm tòi để thay đổi hình

thức thể hiện trước hết để cho các em thích thú về mặt cảm quan. Dùng hình ảnh trực quan sinh động, dùng hiệu ứng quang học, âm thanh để cho ra các sản phẩm lý thú thu hút các em. Hiện tại, NXB đang tập trung làm các tuyển tập của các tác giả có tên tuổi; chú ý đến những tác phẩm đặc sắc nổi tiếng hợp với tuổi thơ của các em bằng cách đầu tư có chiều sâu về hình ảnh. Chú ý đến hình thức thể hiện bìa đập nổi giúp các em như có cảm giác sờ vào nhân vật. Trong đó, điển hình là tác phẩm *Để mèn phiều lưu ký* được thể hiện dưới nhiều hình thức (đa dạng các kích thước cuốn sách); hình ảnh được chăm chút và minh họa nhiều ảnh sinh động đã thu hút được đông đảo bạn đọc tìm mua hơn so với sách nhiều chữ.

Ngoài ra, để đáp ứng tốt hơn nhu cầu ngày càng cao của bạn đọc, NXB đã chú trọng đầu tư trang thiết bị máy móc, nâng cao chất lượng kỹ, mỹ thuật nhằm sáng tạo ra những cuốn sách đẹp về kỹ, mỹ thuật; đa dạng cách thức trình bày; triển khai một các đồng bộ, có chiều sâu về sáng tạo mỹ thuật...

Hiện nay, thế “độc quyền” của NXB Kim Đồng trong lĩnh vực xuất bản sách cho thiếu nhi đang bị phá vỡ, vậy NXB đã có những chiến lược gì trước sự cạnh tranh khốc liệt này, thưa ông?

Theo tôi “Một cánh én chẳng làm nên mùa xuân” vì vậy, NXB luôn ý thức được

mục tiêu và phương hướng phát triển của mình. Bởi vậy, hiện ngày càng có nhiều NXB quan tâm và tham gia làm sách cho thiếu nhi là điều rất đáng mừng. Và NXB Kim Đồng luôn quan tâm đến các đối tác đồng quan điểm với mình để kết hợp với họ cùng làm sách. NXB luôn coi đó như một cánh tay nối dài nhằm đa dạng hoá các sản phẩm, đẹp về hình thức nhằm đưa đến cho bạn đọc những tác phẩm tốt nhất thoả mãn nhu cầu của độc giả trong xã hội phát triển. Trong khi nhu cầu xã hội ngày càng phát triển thì việc nhiều NXB, công ty tư nhân tham gia làm phù hợp với quy luật tất yếu của nền kinh tế thị trường.

Song, để tăng khả năng cạnh tranh, NXB luôn xác định lấy chất lượng nội dung các tác phẩm làm thước đo giá trị; lấy cải tiến kỹ - mỹ thuật là chiến lược phát triển bền vững. Nhiều năm qua, bên cạnh những bản thảo trong nước, NXB luôn chủ động hợp tác với các đối tác nước ngoài để khai thác bản quyền của họ và đi đầu trong việc thực hiện công ước Berne. Hiện NXB đang hợp tác với kênh truyền hình Disney chuẩn bị cho ra mắt một số ấn phẩm mới có tên tuổi như: Tri thức bách khoa cho trẻ em... nhằm trang bị những kiến thức bổ ích cho bạn đọc nhí.

Xin cảm ơn ông!